

'Alam kong may malubhang mali - muli': Nahirapan ang lugar ng Bondi dahil sa dalawang nakamamatay na pag-atake sa loob ng dalawang taon

1 araw na ang nakalipas

Ibahagi ↵ I-save 📌

Tiffanie Turnbull

Bondi Beach

Mga Larawan ng Getty

Bumuhos ang suporta mula sa komunidad - ngunit nananatili pa rin ang tensyon

Habang umiikot ang mga helikopter sa itaas, dumadagundong ang mga sirena sa kanyang suburb, at nagsisigawan ang mga tao sa kanyang kalye noong Disyembre 14, nakaramdam si Mary ng isang malungkot na pakiramdam ng déjà vu.

"Doon ko nalaman na may malubhang problema – muli," sabi niya, habang tumutulo ang luha sa kanyang mga mata.

Si Mary - na ayaw magbigay ng tunay na pangalan - ay nasa Westfield Bondi Junction shopping centre noong Abril ng nakaraang taon nang anim na tao ang sinaksak hanggang sa mamatay ng isang lalaking may psychosis, isang trahedya na sariwa pa rin sa isipan ng marami.

Ang mga natuklasan mula sa imbestigasyon ng coroner sa insidente ay nakatakdang ilabas ngayong linggo, ngunit naantala matapos magpapatok ng bala ang dalawang armadong lalaki sa isang kaganapan na nagmamarka sa pagsisimula ng Jewish festival na Hanukkah walong araw na ang nakalilipas.

Idineklara ng pulisya ang isang pag-atakeng terorista, kung saan 15 katao ang binaril at napatay, kabilang ang isang 10-taong-gulang na batang babae na may pintura pa rin sa mukha na nakakulot sa paligid ng kanyang mga mata.

- Naghagis ng mga pampasabog ang mga armadong lalaki sa Bondi sa simula ng pag-atake at nagpraktis ng pagbaril ilang linggo na ang nakalilipas, ayon sa pulisya

Ang unang paramedic na humarap sa madugong eksena sa Chanukah by the Sea event ay siya rin ang unang paramedic na dumating sa pinangyarihan ng mga pananaksak sa Westfield.

"Hindi mo talaga aakalain na mangyayari ang ganito," sabi ng 31-taong-gulang na si Mary, na tubong UK, sa BBC. "Palagi kong sinasabi sa pamilya ko sa bahay kung gaano kaligtas dito."

Ito ang pangkalahatang damdamin noong mga araw kasunod ng pamamaril. Ang ganitong uri ng bagay, ang malawakang pagpatay, ay hindi nangyayari sa Australia.

Pero kaya nito at nagawa na nito – dalawang beses, sa iisang komunidad, sa loob ng 18 buwan.

Isang dagat ng mga bulaklak na iniwan ng mga taong nagulat at nagdadalamhati sa Bondi ang iniimpake. Tapos na ang isang pambansang araw ng pagninilay-nilay. Noong Linggo ng gabi, nagsindi ng mga kandila ang mga Hudyong Australyano sa huling pagkakataon ngayong Hannukah.

Ngunit ang dalawang trahedya ay nag-iwan ng maraming pisikal na pilat at trauma, at nawasak ang pakiramdam ng kaligtasan ng bansa.

"Alam ng lahat na may taong apektado"

Libu-libong nagluluksa ang dumalo sa mga libing ng mga biktima ngayong linggo

Ang Bondi ang pinakasikat na dalampasigan ng Australia - isang kinikilalang simbolo ng pamumuhay nito sa buong mundo.

Isa rin itong pangunahing bahagi ng komunidad ng Australia. Mayroong kaunting "kilala ng lahat ang lahat" - at nangangahulugan ito na kilala ng lahat ang isang taong naapektuhan ng trahedya noong Disyembre 14, sinabi ni mayor Will Nemesh sa BBC.

"Isa sa mga unang taong tinext ko ay si [Rabbi] Eli Schlanger. At sabi ko, 'Sana ayos ka lang. Tawagan mo ako kung may kailangan ka'," aniya.

Ngunit ang ama ng limang anak na ipinanganak sa Britanya, na kilala rin bilang "Bondi Rabbi", ay kabilang sa mga namatay.

Ang mga unang rumesponde, mga pulis at mga paramediko, ay malamang na nagtatrabaho sa mga miyembro ng kanilang sariling komunidad. Ang iba naman ay may tungkuling gamutin ang mga bumaril na tumutok sa kanilang mga kasamahan.

"[Ang Westfield Bondi Junction] ay kakila-kilabot, isang bagay na tiyak na hindi natin nakasanayan. At pagkatapos ito ay muli, malalaki at kapaha-pahamak na mga pinsala," sinabi ni Ryan Park, ministro ng kalusugan para sa New South Wales, sa BBC.

"Nakakita na sila ng mga bagay na katulad ng makikita mo sa isang war zone... Hindi mo maalis sa isip mo ang mga imaheng iyon," dagdag ni Park.

Nangangamba si Mayor Nemesh na ito ay magpakailanman na mantsa sa Bondi, at sa Australia.

"Kung mangyayari ito rito sa Bondi Beach, maaari talaga itong mangyari kahit saan... ang epekto ay umalingawngaw sa buong Australia."

Sinabi ni Ryan Park na maglalaan ng oras ang mga manggagawa sa pangangalagang pangkalusugan upang makabawi mula sa kanilang nasaksihan

'Hindi pinansin ang mga babala'

Walang sinuman ang higit na nakakaramdam nito kaysa sa komunidad ng mga Hudyo, kung kanino ang Bondi ay naging isang kanlungan.

"Lumangoy ako rito araw-araw sa loob ng maraming taon, umulan man o umaraw. At ngayong linggo... hindi ako makalangoy sa tubig. Hindi ito tama sa pakiramdam. Parang kalapastanganan ito sa ilang paraan," sinabi ni Dr. Zac Seidler, isang lokal na clinical psychologist at tagapagtaguyod ng kalusugang pangkaisipan, sa BBC.

Marami sa mga biktima ng pag-atake ang lumipat dito sa loob ng maraming dekada para sa kaligtasan mula sa pag-uusig, kabilang ang 87-taong-gulang na nakaligtas sa Holocaust na si Alex Kleytman. Sa halip, ang kanyang buhay ay tinapos ng marahas na mga gawa ng poot laban sa mga Semitiko.

Ginugol ni Dr. Seidler ang nakalipas na dalawang taon sa pagsisikap na kumbinsihin ang kanyang mga lolo't lola, na mga nakaligtas din sa Holocaust, na panghawakan ang kanilang humihinang paniniwala sa kabutihan ng sangkatauhan.

"Paulit-ulit na sinasabi [ng lola ko], 'Ito ang mga palatandaan. Nakita ko na ito dati'. At paulit-ulit ko lang sinasabi, 'Hindi sa Australia, hindi dito. Ligtas ka', sinusubukan lang siyang pakalmahin."

"Pero ngayon, pakiramdam ko ako ang tanga."

Walang komunidad ang iisang monolito, ngunit isang bagay na pinaniniwalaan ng maraming Hudyong Australyano ay ang mga babala tungkol sa pagtaas ng antisemitism noong mga buwan bago ang pag-atakeng ito ay hindi pinansin.

Nagsimula ang taon sa sunod-sunod na paninira at panununog sa mga markang Hudyo sa mga suburb na nakapalibot sa Bondi. Nagtapos ito sa malawakang pagpatay na tumatarget sa kanilang komunidad.

Panoorin: Mga Hudyong Australyano kung bakit ang Bondi ay isang 'santuwaryo' para sa kanila

Nagkaroon ng pagtutol sa harap ng takot - ilang lider ang humihimok sa mga Hudyong Australyano na maging mas tapat, maging mas hayagang Hudyo, at ipakita ang kanilang mga simbolo ng relihiyon nang may pagmamalaki.

Isang babaeng nagmamasid sa mga bulaklak sa labas ng Bondi Pavilion noong Linggo ang umamin na takot siyang gawin iyon. Buong linggo siyang nag-ipon ng lakas ng loob para bisitahin ang lugar na ito, na ilang metro lamang ang layo mula sa kung saan namatay ang marami sa mga biktima.

"Hindi ko pa naramdaman ang aking pagiging Hudyo noon. Hindi ko pa naranasan ang antisemitism sa buong buhay ko hanggang ngayon," sabi ni MaryAnne. "At ngayon, ayaw ko nang isuot ang aking Bituin ni David."

Komunidad, galit at kalungkutan

Ang pamamaril ay nagdulot ng malawakang pagbuhos ng suporta mula sa buong bansa.

Nang kumalat ang balita, marami sa komunidad ang nagtulungan upang tumulong.

Itinaya ng mga lifeguard—mga boluntaryo at binabayaran—ang kanilang buhay. Binuksan ng mga restawran ang kanilang mga pinto at itinago ang mga tao sa kanilang mga bodega, at sinamahan naman ng mga lokal ang mga nawawalang bata papasok sa kanilang mga apartment.

Maging ang pinuno ng oposisyon sa New South Wales na si Kellie Sloane - na miyembro rin ng lokal na estado - ay naroon din sa pinangyarihan, tumutulong sa pag-iimpake ng mga tama ng bala.

Ilang araw matapos ang pamamaril, libu-libong ordinaryong Australyano ang pumila —marami sa kanila ay nang maraming oras—upang mag-donate ng dugong lubhang kailangan para gamutin ang mga nasugatan.

Araw-araw, isang karpit ng mga talulot, sulat-kamay na mga sulat, mga batong pang-alaala, at mga kandila ang tumutubo mula sa mga tarangkahan ng Bondi Pavilion.

Mga motif ng bubuyog — mga sticker, lobo, maging ang sining sa bangketa — ay nasa buong suburb, bilang pag-alaala kay Matilda, ang pinakabatang biktima ng pag-atake.

Nagsagwan ang mga surfer at manlalangoy noong Biyernes lampas sa mga iconic na bakasyon ng Bondi upang parangalan ang mga namatay.

Pagkalipas ng isang araw, ang mga surf lifesaver at lifeguard ay tumayo nang magkabalikat sa dalampasigan bilang pakikiisa sa komunidad ng mga Hudyo.

Ngunit sa gitna ng mga kasabihang walang kabuluhan, ang lungkot at pagkabigla ay unti-unting napapalitan ng galit at tensyon.

Mga surfer at manlalangoy, nagbigay-pugay sa mga biktima ng pamamaril sa Bondi

Ang mga pananaksak sa Bondi Junction noong nakaraang taon ay naging mapaminsala para sa komunidad - ngunit isang ibinahaging resolusyon ang nagbuklod dito.

Sinasabi ng mga eksperto na ang umaatake, na may schizophrenia, ay nasa psychosis noong panahon ng mga pananaksak, at dati nang sinabi ng kanyang pamilya na siya ay nabigo dahil hindi makahanap ng kasintahan. Ang tanong kung tinarget niya ang mga kababaihan ay malamang na walang kasagutan magpakailanman. Ngunit natukoy na ang mga malinaw na pagkabigo sa sistema ng kalusugang pangkaisipan.

Noong nakaraang buwan, hiniling ng mga pamilya ng mga biktima sa coroner na i-refer ang doktor na nagpatigil sa kanya sa pag-inom ng gamot nang may limitadong pangangasiwa sa mga regulator para sa imbestigasyon, at nakipagtalos rin sila para sa malaking tulong sa pondo ng mga serbisyo sa kalusugang pangkaisipan.

Ngunit ang mga pangyayari noong nakaraang Linggo ay nagdulot ng mas maraming hindi komportableng damdamin at mga tanong.

Mayroong kapansin-pansing galit sa gobyerno, dahil sa isang pinaghihinalaang – at inamin – na kabiguan na gumawa ng higit pa upang matigil ang antisemitism. Si Punong Ministro Anthony Albanese ay binatikos sa mga pampublikong pagpapakita ngayong linggo, at sa pakikipag-usap sa mga taong bumibisita sa lugar ng pag-atake sa Bondi, hindi bihira na marinig silang humiling ng kanyang pagbibitiw.

Maraming taong nakausap ng BBC ang tumukoy sa desisyon ng kanyang gobyerno na kilalanin ang pagiging estado ng Palestino, kasama ang mga bansang kabilang ang UK at Canada, at ang mga regular na protesta sa Australia ng mga miyembro ng kilusang pro-Palestinian, na bagama't halos mapayapa ngunit sinalubong ng mga awit at plakard na antisemitiko.

Ang estado ng New South Wales - na nitong mga nakaraang taon ay sunod-sunod na naghigpit ng mga patakaran sa protesta - ay nag-annunsiyo na magpapakilala ito ng mas maraming batas na susupil sa mga "mapoot" na awitin at magbibigay sa pulisya ng mas maraming kapangyarihan upang imbestigahan ang mga demonstrador. Nangako rin ang pederal na pamahalaan ng katulad nito.

Ang sisi na ibinabahagi sa mga protestang ito ay hindi angkop sa marami, maging sa ilang bahagi ng komunidad ng mga Hudyo.

"Kailangan nating panghawakan ang maraming katotohanan," sabi ni Dr. Seidler. "Maaari tayong matakot, maaari nating maramdaman na mayroong malalim na retorika laban sa mga Semitiko na nangyayari sa ilang mga lupon sa loob ng Australia... habang nauunawaan din na may karapatan ang mga tao sa bansang ito – lalo na ang mga Muslim na Australyano – na mag-alala tungkol sa nangyayari sa Gaza."

"Kailangan nating maging mas mahusay sa paghahanap ng linyang iyon at pagtawag kapag nalampasan na ang linyang iyon."

Isang bantayog sa loob ng Bondi Junction Westfield shopping centre kung saan anim na tao ang sinaksak hanggang sa mamatay noong Abril ng nakaraang taon

Para sa iba, may galit sa inaakala nilang pamumulitika ng isang trahedya.

"Nakakagulat ang photo op na ito," sabi sa akin ng isang babae noong Linggo, habang dumarating ang isang kilalang negosyanteng Australyano at nagsimulang mag-pose kasama ang mga bulaklak na nag-aalay ng parangal sa Bondi.

Ang ilan - kabilang ang lokal na pederal na MP na si Allegra Spender - ay nag-aalala na ang pag-atake ay ginagamit upang pasiglahin ang sentimyentong anti-imigrasyon.

"Hindi sana natin naranasan ang taong nagligtas ng napakaraming Australyano kung pinutol natin, halimbawa, ang imigrasyon ng mga Muslim," aniya.

Sinasabi ni Dr. Seidler na hindi kinikilala ng mga argumentong ito na ang mga pananaw na antisemitiko - at iba pang anyo ng panatisismo - ay nabubuo rin dito.

"May narinig akong nagsabi noong isang araw na iniisip ng Australia na isa itong bakasyon mula sa kasaysayan, na kahit papaano ay immune tayo sa mga bagay na ito, na hindi ito pinalalaki rito, inaangkat ito," sabi ni Dr. Seidler.

Kasabay ng galit, nariyan din ang takot: para sa komunidad ng mga Hudyo ng iba pang mga pag-atake, para sa komunidad ng mga Muslim ng paghihiganti para sa isang gawa ng terorismo na kanilang malakas na kinondena.

May mga katanungan kung paano itinigil ng ahensya ng seguridad ng Australia ang imbestigasyon noong 2019 sa isa sa mga umano'y suspek sa Bondi Beach, na nagdulot ng pagsusuri sa pederal na pulisya at mga ahensya ng paniktik na inanunsyo noong Linggo.

Mayroong pagkadismaya sa Pulisya ng NSW, na sa loob ng maraming taon ay binalaan ng komunidad ng mga Muslim tungkol sa mga mangangaral ng poot na nang-aagaw ng kanilang mga kabataang lalaki.

Mayroong poot laban sa media, na dulot ng sakit sa mga Hudyo at Arabong Australyano dahil sa paniniwalang sila ay maling ipinakita, at pagkadismaya sa kung ano ang itinuturing ng ilan na pang-uudyok laban sa kanila.

Ngunit mayroon ding pagkailang sa pagtrato sa mga biktima ng trauma sa buong linggong ito, na ang ilan sa kanila ay kinapanayam nang live sa telebisyon habang ang dugo ng kanilang mga kaibigan ay namamantsa pa rin sa kanilang mga kamay.

Sa kabila ng lahat ng ito, mayroong nakatagong agos ng hinala sa mga institusyon at sa isa't isa.

May iba't ibang opinyon kung paano maghihilom ang mga alitan na iyon – o kung kaya pa nga ba nilang maghilom. Ngunit mayroong iisang determinasyon na subukan.

Nagsisindi ng menorah ang mga miyembro ng pamilya bilang pagpupugay sa mga biktima ng pag-atake sa Bondi.

Isang expat mula sa UK na nasa dalampasigan noong panahon ng pamamaril ang nagsabing lahat ng kanyang nakausap ay naninindigan na hindi nito mababago si Bondi, o ang Australia.

"Talagang kakaiba ang mayroon ka bilang isang bansa... may mahika rito," sabi ni Henry Jamieson sa BBC.

"Na-trauma ako... at kailangan kong harapin iyon habang buhay, alam kong ganoon ako... kahit ang mga taong wala roon ay na-trauma rin."

"Pero hindi ko hahayaang yanigin ako nito at hindi natin hahayaang hubugin nito ang komunidad na ito.

"Hindi mo sila maaaring hayaang manalo," sabi niya tungkol sa mga inakusahan ng terorismo.

Sa isang madamdaming alaala noong Linggo ng gabi, pitong araw mula nang mangyari ang pag-atake, kitang-kita ang parehong pakiramdam ng pagsuway. Nagtapos ito sa pagsisindi ng menorah, isang bagay na hindi nagawa ng mga taong nagtipon para sa Hannukah noong nakaraang linggo.

Ang shamash, ang gitnang kandila, ay sinindiha ng ama ni Ahmed al Ahmed, bilang parangal sa kanyang katapangan sa pakikipagbuno ng baril sa isa sa mga sumalakay. Ang mga anak ng dalawang rabbi na napatay ay nagsindi ng isa pa. Ang iba ay sinindiha ng isang kinatawan ng mga tagapagligtas ng surf at isang mediko ng komunidad ng mga Hudyo na sumugod sa pinangyarihan at sinimulang gamutin ang mga nasugatan bago pa man tumigil ang mga putok. Ang huling kandila ay sinindiha ni Michael, ang ama ni Matilda, na inilarawan bilang isang bukal ng kagalakan sa lahat ng nakakakilala sa kanya.

Matapos magliya ang parada ng iba't ibang Australyano sa bawat braso ng menorah, nanawagan si Rabbi Yehoram Ulman ng Bondi Chabad para sa higit na pagmamahalan at higit na pagkakaisa.

"Hindi sapat ang pagbabalik sa normal," aniya.

"Ang Sydney ay maaari at dapat maging isang tanglaw ng kabutihan. Isang lungsod kung saan ang mga tao ay nagmamalasakit sa isa't isa, kung saan ang kabaitan ay mas malakas kaysa sa poot, kung saan ang kagandahang-asal ay mas malakas kaysa sa takot, at kaya natin itong maisakatuparan," aniya, huminto sandali habang pumapalakpak ang mga tao.

"Ngunit kung kukunin lamang natin ang mga nararamdaman natin ngayon at gagawing aksyon, tungo sa patuloy na pagkilos."

Karagdagang pag-uulat ni Helen Sullivan

Itinuring ang Australia bilang isang nangunguna sa mundo sa pagkontrol ng baril - inilantad ni Bondi ang isang mas kumplikadong katotohanan
Sino ang mga biktima ng pamamaril sa Bondi?
'Lumaki ako sa takot': Sinasabi ng mga Hudyong Australyano na ang tumataas na antisemitismo ay naging dahilan upang mahulaan ang pag-atake

Pag-atake sa Sydney

Asya

Australya

KAUGNAY

Katapangan ni Bondi: Mga lifeguard, isang 'superhero' na ina at isang mag-asawang namatay sa pakikipaglaban

► **Panoorin: Nagbigay ng A\$2.5 milyon (£1.24 milyon) ang bayaning si Ahmed Al Ahmed sa ospital**

Inihayag ng Australia ang planong pagbili muli ng baril kasunod ng pag-atake sa Bondi